

Upravljivo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5.

Telefon: 51-22, 51-23, 51-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon: 51-22, 51-23, 51-24

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42

Računi: na Ljubljanskem pokrovniku pri političnem zavodu R. 177/49, na postali krovne

Italije Servizio Conti, Cor. Post. No. 11-5118

IZKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglase iz K.

Italije in Jugozemška inča

Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Brezuspešni angleški napadi na fronti pri El Alameinu

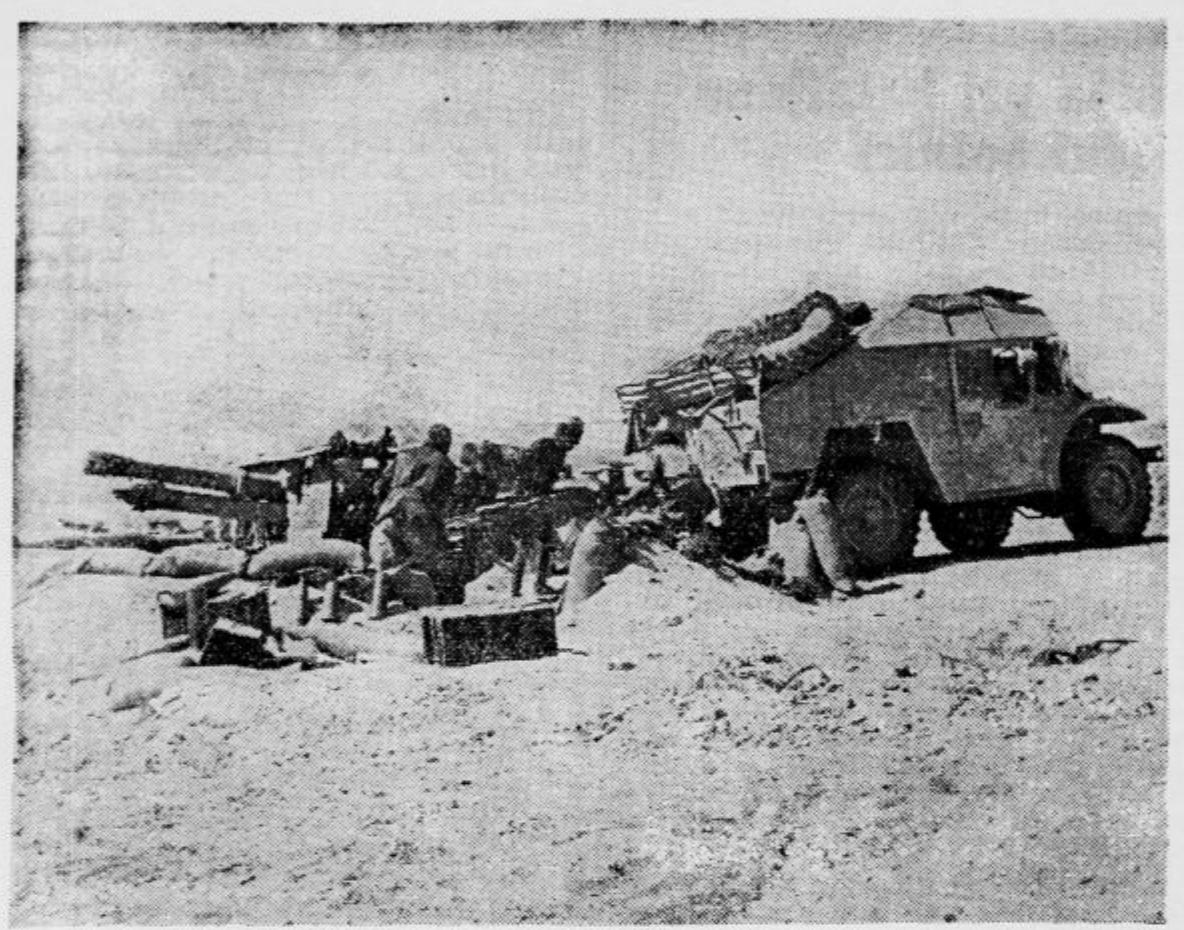
Hrabra obramba cesnih čet — Napadi nemških bombnikov na Malto

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 4. novembra naslednje 892. vojno poročilo:

Na fronti pri El Alameinu žilav odpor in neukrečena hrabrost cesnih čet nista dovolili sovražniku niti včeraj, da bi do-

segel kak uspeh pri svojih ponovnih silnih napadih, podprtih z množico oklopnih voz in letal.

Nemški bombniki so napadli in zadeli letališča na Malto. Eno letalo tipa »Splitfire« je bilo uničeno od nekega lovca v spremstvu.

Z egiptiske fronte: Upalen angleški top spravlja v položaj, da bo rabil Italijanskim četam

Proslava obletnice Zmage

Lepe spominske svečanosti pred spomenikom Neznanega junaka

Rim, 4. nov. Ob obletnici Zmage so bile pred Oltarjem domovine svečanosti nacionalne hvaležnosti.

Ob 8. je oddelek Kr. konjenikov položil na grob Neznanega vojaka velik lоворjevenec, ki je na modrem traku nosil kraljeve zname.

Ob 8.5 je bil pred Svetim spomenikom položen velik venec Duceja.

Ob 8.30 so se poklonile Oborožene sile. Šef italijanskega generalnega štaba maršal Cavallero se je skupaj z državnimi podstajniki za vojsko, mornarico in letalstvo, Šefom generalnega štaba vojske in Šefom generalnega štaba Milice poklonili spominu junakov in položili ob grobu lоворjevenec. Bataljon vojakov je izkazal čast. Oficirji vseh stopenj so bili razvrščeni pri spomeniku. Med obredom je vojaška godba zaigrala himno »Piaete.«

Ob 9. se je poklonila Narodna fašistična stranka, Tajniki stranke, odlikovanec z zlato kolajno Vidušson: je z vsemi članji direktorija in voditelji vojevniških organizacij pristopil k stopnišču, medtem ko je bil pred spomenik položen lоворjevenec.

Trg Venezia je bil poln raznih zastopstev s praporji, ki so zastopala invalidne, vojevničke, vojne prostovoljnice, družine padlih in vse ostale vojevničke organizacije.

Kasneje so bili položeni še venci senata, Zbornice Fašija in korporacij. Pokrajinskoga zastopstva, Zveze glavnega mesta in rimskega guvernerja.

Ljudstvo je z ginenjem spoštovanjem in z globoko vdanostjo sledilo vojaškim obredom v proslavo zmage. S poveličevanjem junakov je bila tako posvečena vera v moč in veličino domovine.

Petletno poročilo Državnega sveta Duceju

Rim, 3. nov. s. Predsednik Državnega sveta je postal Duceju naslednje poročilo o delovanju v petletju od 1. januarja 1936-XIV. do 31. decembra 1940-XIX.:

»Duce! Poročilo, ki ga imam čast predložiti Vam in ki je sestavljeno kakor prejšnji dve poročili z namerami in kriteriji, kateri so že bili nagnjeni z Vašo visoko odobritvijo, se nanaša na udejstvovanje Državnega sveta od 1. januarja 1936-XIV do 31. decembra 1940-XIX. V tej dobi je Svet v celoti proučil 36.209 zadev. Tvarina, ki je bila predmet tega obsežnejšega delovanja, je najrazličnejša in se tiče tako velikega zakonodajnega dela, ki ste ga v tehnih letih pospeševali, kakor tudi najbolj stvarne probleme javne uprave. V zakonodaji je Svet prispeval obširno izdelana mnenja o novih zakonikih, zlasti o civilinem postopku ter o zakonih lastništva, nasledstva in darovanja v civilinem zakoniku in o številnih načrtih dekretov ter pravilnikih o organizaciji civilne in vojaške uprave ter mnogih državnih ustanov. Številni so bili elaborati o raznih predmetih javne uprave.«

Iz vseh številnih panog notranje uprave je Svet obravnaval obilno tvarino glede državjanstva, vere, javne varnosti, zdravstva, podpiranja. Svet je obravnaval tudi številne probleme zunanjih zadev. Italijanske Afrike, Oboroženih sil, finančnega gospodarstva korporativnih ustanov, javnih del, prometa, sodstva, naravnih vigoje in ljudske kulture. Jurisprudanca, ki se navadno objavlja v periodičnih revijah brez sistematičnega reda, je bila organično obrazložena v poročilih.

Duce, Vi ste stalno podpirali naše marljivo in kočljivo dnevno prizadevanje s svojim visokim upoštevanjem, za katerega Vam je Državni svet s ponosom vedno izražal svojo hvaležnost. Izdali ste natančne ukaze in odredili primerne ukrepe. Med prvimi omenjammo dekret z 9. februarja 1939, s katerim je bilo odločeno, da ne more noben zakonodajni ukrep biti sprejet brez predhodnega mnenja našega sve-

ta. Nadalje omenjamо zlasti okrožnico z dne 3. avgusta 1941 in 14. junija 1942, s katerima sta prepovali ustavljivanje posebnih sodnih organov, ker je to v odločenem nesprotnju z načeli fašističnega režima, ki hoče, da se javna uprava vrši z vso zakonitostjo. Nihče ne more spregledati: velike idealne in praktične vrednosti teh Vaših odredb, ki znova potrjujejo osnovne zahteve prava, med tem ko se Italija zaradi najvišjih nujnosti življenja in mednarodne pravice slavno bori v največji vojni, ki jo pozna zgodovina. — Podpis: Sant Romano.

Danski novinar o življenju v Italiji

Kodan, 4. nov. s. Danski novinar Anker Kinkely objavlja v listu »Politiken« zanimiv članek o svojem nedavnem obisku v Rimu, ko se je moral na lastne oči prepričati, da poteka življenje v Italiji četudi o dejanskih razmerah v Italiji. Novitako mirno, da se zdi skoraj nemogoče, da je narod trdo zaposlen v borbah na tolikih in tako obsežnih bojiščih. Močan vtis je na pravila nanj živahna trgovska delavnost, kakor tudi razpoložljivost proizvodov ter izredna eleganca italijanskih čet. Opisuje sistem racionaliziran živil pripominja, da narod navlje prehranitvenim težavam mirno in poln zaupanja nadaljuje svoje normalno delovanje in da so cene ostale na zmerni višini, kar je to mogoče razvideti iz cen, ki veljajo v restavracijah. Močan vtis je na pravila nanj živahna trgovska delavnost, kakor tudi razpoložljivost proizvodov ter izredna eleganca italijanskih čet. Opisuje sistem racionaliziran živil pripominja, da narod navlje prehranitvenim težavam mirno in poln zaupanja nadaljuje svoje normalno delovanje in da so cene ostale na zmerni višini, kar je to mogoče razvideti iz cen, ki veljajo v restavracijah. V zvezi s tem vprašuje pisec z začudenjem, kako je mogoče, da je po treh letih vojne in ko je toliko Italijanov pod orozjem omrhnilo Italija tako visoko moralno in splošno razširjen optimizem, pa misli, da je temu dejstvu treba iskati vzrok v tem, da je italijanski narod že navajen na vojno, ki jo brez prestanka vodi 30 let.

Povratek rumunskih novinarjev iz Italije

Bukarešta, 4. nov. s. Skupina rumunskih novinarjev, ki je obiskala na povabilo ministrica za ljudsko kulturo Italijo, se je vrnila Bukareštu.

Obnovite naročnino!

Na Kavkazu boji brez odmora

Bombardiranje luke v Tuapseju — Izjalovljeni sovjetski protinapadi v Stalingradu — Skupina sovjetskih čet uničena pri Voronežu

In Hitlerjevega glavnega stana, 4. nov. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na zapadnem Kavkazu in v odselkih ob Tereku trajajo hudi boji dalje. Bojna letala so z dobrim učinkom napadla prisostnike v Tuapseju.

V Stalingradu se nadaljujejo očiščevalni boji. Pri tem je bila obkoljena sovražnikova skupina, ki se je še upiral. Sovjetski protišutki so se izjavili. Oddelki strmoglavnih letal so napadli zbirališča čet zapadno od kolena Volge. Pri brezuspešnih poskusih za izkreanje severno od mesta je izgubil sovražnik zoper eno topnikevko naskope.

Na fronti ob Donu so madžarski čete odbrile več poskusov za prekoračenje reke in zavrnile tudi krajne sovražnikove sunke.

Sovjetska skupina si pri Voronežu je

bila v borbi moža proti možu uničena.

Na Ladoščem jezeru se potopila nemška letala skupino vlačilcev in en tovorni parnik.

Osmo angleška armada je na fronti pri El Alameinu tudi včeraj nadaljevala svoje nadmočne pehotne in oklopne napade ob močnem sodelovanju letalskega oružja. Nemško-italijanska oklopna armada je v ogorčenih borbah zoper ohranilke naskope.

Lahka nemška bojna letala so včeraj obmetavala z bombami letališči v Lucel in Al Haifaru na otoku Malti.

Nad severozapadno državno mejo je bil podnevi sestreljen širimotorni bombnik, nad obalo Rokavskoga prelivu pa eno angleško lovsko letalo.

V Jugozapadni in jugovzhodni Angliji so lahka nemška bojna letala obstreljala za vojno važne cilje.

Uspešni boji na fronti ob Tereku

Berlin, 4. nov. s. Kakor se je dalo doznamo po pristojnega vira, se operacije na fronti ob Tereku razvijajo vedno bolj v smeri proti velikemu prekokavščkemu prometnemu zvezdam, Južnovzhodno od reke Terek se nemške in zavezniške čete nadaljevale svoje znagovite napade, zlasti ob važnih vojaških poteh Osetov in Gruzinov. Premagale so velike terenske ovire. To ozemlje so sovjetske čete zelo srđito branile, opirajoč se na naravne postojanke. Hrivočni predel, kjer se sedaj razvijajo operacije, je preprečen s številnimi tokovi in je bil urejen za obrambo. Sovjetski vojaki so mojstri v poljskem utrjevanju. Nemške čete so zavzela številne močno oboržene bunkerje, podpirali so jih oddelki inženjercev-rušilcev in eskadre letal, ki so operirale v nizkih poletih. Med zadnjimi odzivnimi operacijami je bil sovražnik vržen z obširnega operativnega ozemlja. S temi operacijami je bilo blokirano zoper važno področje s sovjetskimi prometnimi zvezdam preko Kavkaza. Drugi nemški zavezniški oddelki zaključujejo njihovske operacije v zavzetih predelih vzhodno od Terek. V odselku Tuapseja se nemško napredovanje po vseh, ki so prispele ponoči, nadaljuje, čeprav počasi proti novim dolomčnim ciljem. Oddelki nemških grenadirjev so zapletli v borbe močne sovjetske sile, ki so branile važno višino. Slovaške čete so uničile skupino nasprotnikovih sil, ki je bila obkoljena. Sovražnik je utrel hude izgube: ljudi in vojnih potreščin. Ujetih je bilo mnogo sovražnikov. Južnovzhodno od Tuapseja so bili odbiti ponovni sovražnikovi močni napadi s hudi mi izgubami na nasprotnika.

Boji na Kalmiški stepi

Berlin, 3. nov. Prvič po kakih dveh mesecih je današnje nemško poročilo omenilo boje na Kalmiški stepi med Elisto in Astrahanom. Kolona sovjetske vojske je odšla s področja ob ustju Volge ter prodrla na jezersko ozemlje, da bi presenila najsprednjše nemške posadke na Kalmiški stepi, nemške letalske izvidnice pa so jo pravocasno opazile ter obvestile nemške čete, ki so nato poslate proti napadcem motorizirane izvidnice. Pri spopadu je bil ruski kolon skoraj popolnoma uničen. V Berlinu ne povede natančnejje, v katerem del Kalmiške stepi med Elisto in Astrahanom. Kolona sovjetske vojske je odšla s področja ob ustju Volge ter prodrla na jezersko ozemlje, da bi presenila najsprednjše nemške posadke na Kalmiški stepi, nemške letalske izvidnice pa so jo pravocasno opazile ter obvestile nemške čete, ki so nato poslate proti napadcem motorizirane izvidnice. Pri spopadu je bil ruski kolon skoraj popolnoma uničen. V Berlinu ne povede natančnejje, v katerem del Kalmiške stepi med Elisto in Astrahanom. Kolona sovjetske vojske je odšla s področja ob ustju Volge ter prodrla na jezersko ozemlje, da bi presenila najsprednjše nemške posadke na Kalmiški stepi, nemške letalske izvidnice pa so jo pravocasno opazile ter obvestile nemške čete, ki so nato poslate proti napadcem motorizirane izvidnice. Pri spopadu je bil ruski kolon skoraj popolnoma uničen. V Berlinu ne povede natančnejje, v katerem del Kalmiške stepi med Elisto in Astrahanom. Kolona sovjetske vojske je odšla s področja ob ustju Volge ter prodrla na jezersko ozemlje, da bi presenila najsprednjše nemške posadke na Kalmiški stepi, nemške letalske izvidnice pa so jo pravocasno opazile ter obvestile nemške čete, ki so nato poslate proti napadcem motorizirane izvidnice. Pri spopadu je bil ruski kolon skoraj popolnoma uničen. V Berlinu ne povede natančnejje, v katerem del Kalmiške stepi med Elisto in Astrahanom. Kolona sovjetske vojske je odšla s področja ob ustju Volge ter prodrla na jezersko ozemlje, da bi presenila najsprednjše nemške posadke na Kalmiški stepi, nemške letalske izvidnice pa so jo pravocasno opazile ter obvestile nemške čete, ki so nato poslate proti napadcem motorizirane izvidnice. Pri spopadu je bil ruski kolon skoraj popolnoma uničen. V Berlinu ne povede natančnejje, v katerem del Kalmiške stepi med Elisto in Astrahanom. Kolona sovjetske vojske je odšla s področja ob ustju Volge ter prodrla na jezersko ozemlje, da bi presenila najsprednjše nemške posadke na Kalmiški stepi, nemške letalske izvidnice pa so jo pravocasno opazile ter obvestile nemške čete, ki so nato poslate proti napadcem motorizirane izvidnice. Pri spopadu je bil ruski kolon skoraj popolnoma uničen. V Berlinu ne povede natančnejje, v katerem del Kalmiške stepi med Elisto in Astrahanom. Kolona sovjetske vojske je odšla s področja ob ustju Volge ter prodrla na jezersko ozemlje, da bi presenila najsprednjše nemške posadke na Kalmiški stepi, nemške letalske izvidnice pa so jo pravocasno opazile ter obvestile nemške čete, ki so nato poslate proti napadcem motorizirane izvidnice. Pri spopadu je bil ruski kolon skoraj popolnoma uničen. V Berlinu ne povede natančnejje, v katerem del Kalmiške stepi med Elisto in Astrahanom. Kolona sovjetske vojske je odšla s področja ob ustju Volge ter prodrla na jezersko ozemlje, da bi presenila najsprednjše nemške posadke na Kalmiški stepi, nemške letalske izvidnice pa so jo pravocasno opazile ter obvestile nemške čete, ki so nato poslate proti napadcem motorizirane izvidnice. Pri spopadu je bil ruski kolon skoraj popolnoma uničen. V Berlinu ne povede natančnejje, v katerem del Kalmiške stepi med Elisto in Astrahanom. Kolona sovjetske vojske je odšla s področja ob ustju Volge ter prodrla na jezersko ozemlje, da bi presenila najsprednjše nemške posadke na Kalmiški stepi, nemške letalske izvidnice pa so jo pravocasno opazile ter obvestile nemške čete, ki so nato poslate proti napadcem motorizirane izvidnice. Pri spopadu je bil ruski kolon skoraj popolnoma uničen. V Berlinu ne povede natančnejje, v katerem del Kalmiške stepi med Elisto in Astrahanom. Kolona sovjetske vojske je odšla s področja ob ustju Volge ter prodrla na jezersko ozemlje, da bi presenila najsprednjše nemške posadke na Kalmiški stepi, nemške letalske izvidnice pa so jo pravocasno opazile ter obvestile nemške čete, ki so nato poslate proti napadcem motorizirane izvidnice. Pri spopadu je bil ruski kolon skoraj popolnoma uničen. V Berlinu ne povede natančnejje, v katerem del

4. november

Znameniti dan Zmage živi neokrnjen v mislih italijanskega naroda. S tem večjim ponosom utripa vsako domoljubno italijansko srce ob spominu na preslavni dogodek izpred četrte stoletja danes, ko pokolenja likitrije vodijo trdo borbo mladih narodov z oholo samopasnosti plutokratov, povezanih z boljševiškim divjaštvom.

Italijanski narod je bil od vsega začetka odločen, da zastopi pot univerzalnemu komunizmu in je ta svoj namen ostiral pri vsaki priliki, kadar je slo za svetovno omniko in za blagobit narodov. Nekdanji zavezniki pa so odrekali Italiji pravico do njenih prirodnih mej, dušili so njeno stremljenje kvišku, jo izdali pri zeleni mizi pogajan ter jo skušali uničiti z zloglasnimi sankcijami. Niso hoteli, da bi italijanski narod ozaril svoji živiljenjski prostor s svojo dvatisočletno omiko in s podonosnim delom svojih mladih sinov. Kazen za to ni mogla izostati: Povezati so

se morali v svojo neizbrisno sramoto z boljševizmom ter združiti svojo usodo z vsemi tistimi, ki jim je zapisan neizognibni pogin.

Vsega tega se spominja Italija na dan Zmage, misleč na svoje svete žrtve in z globoko vero v duši zaupa trdno svojim junakim bojevnikom na kopnem, na morju in v zraku ter bojevnikom svojih veznikov. Vsi ti imajo častno in pravljivo nalogu, da popravijo krivico, ki jo je Italiji in ostalim mladim narodom prizadel plutokratska sebičnost. Sovražniki so si že davno sneli svetohiško krimko ter so se pokazali v pravi luči. Oni so sovražniki vseh narodov, ki se bore in dopomajajo krvave žrtve za novi boljši red pravice na svetu. Zastave teh borcev prinašajo pravičen mir in bodo pometele z lica zemlje vse, kar je zastarelega in okorelega v plutokratski kričnosti.

Pietetna svečanost na vojaškem pokopališču Prisotnost Visokega komisarja, Zveznega tajnika, gene- rala Montagne, župana in podžupana

Včeraj dopoldne so na italijanskem vojaškem pokopališču v Ljubljani slovesno položili lovci na stebre, postavljeni na sredini pokopališča, kjer leže trupa naših vojakov, umrlih v teku vojne 1915 do 1918 in v teku četrtiške vojne proti komunističnim razbojnikom v Sloveniji. Ob straneh stebra so stali godba tukajšnje posadke, odred skvadristov v ororužju in ena formacija čet posadke. Zvezni tajnik je določil da je za vsak odsek grobov po ena fašistična žena prisneta cvetja na grobove junaka padlih.

Ob 10. je prispeval na pokopališče Visoki komisar, ki so ga sprejeli Zvezni tajnik, generalni poročnik Montagna, ki je zastopal tudi poveljnika Armandnega zabora, župan general Rupnik in podzupan comm. Tranchida, Kvestor, podnačelnik glavnega stana Armandnega zabora, pokrajinska zapušča ženska Fašija, tajnik Fašija v Ljubljani in druge civilne in vojaške osebnosti.

Ko je skupina oblastnikov stopila na posvečena tla in pristopila k piramidi, ki spominja na žrtve italijanskih bojevnikov, je godba zaigrala himno Piave, voja-

ski oddelki pa so predpisno pozdravili. Prapor ljubljanskega Fašija je bil ob strani spomenika obdan od skvadristov, bojevnikov v več vojnah.

Visoki komisar, Zvezni tajnik, general Montagna in ljubljanski župan so položili lovorcev oence in pri tem po rimske pozdravili. Dokler se je vrnila ta kratka ceremonija, so fašistične žene trosile na grobove cvetje, tako da je vsak grob imel svoje cvetje kot nemilijiv znak pobožnosti in hvalenega spomina ter zaobljube.

Kakor po nekakem čudežu so zeleni grude, ki pokrivajo grobove, naenkrat ozivele z barvami nageljnov in kriantem, ki so jih ljubeznine roke fašističnih žen sipale od groba.

Po poklonitvi na grobovih mrtvih v teku velike vojne so Visoki komisar in drugi zastopniki oblasti odšli, da se poklonijo padlim v Sloveniji in nato v znak plemične tovarištva se kostnic avstrijskih padlih. Tudi tukaj, kjer so bili postavljeni pred spomenikom oltarji, so na trinočnikih gorele luči, sta Visoki komisar in župan položila vence cvetja in s tem počastila spomin mrtvih!

Obisk Visokega komisarja pri bataljonu »Nizza« in v vojaški bolnici

Visoki komisar je včeraj dopoldne posetił vojašnico, kjer so nastanjeni skvadristi bataljona »Nizza«, da prisostvuje obredu izročitve plamenca, ki ga je poklonil general Ezio Garibaldi, odposlanec skupine Nizzardov iz Brescije. Obred, ki se je razvila v okviru vojaške resnosti, so prisostvovali generalni poročnik Montagna, ki je zastopal tudi poveljnika Armandnega zabora, Zvezni tajnik, podnačelnik Glavnega stana 11. Armijskega Zabora, glavni tajnik skupine Nizzardov in druge vojaške oblasti.

Sprejet s propisnimi znamenji, je Eksc. Grazioli, ki ga je obenem z generalom Garibaldijem in drugimi oblastimi sprejel poveljnik bataljona I. senior Tebaldi, vstopil na obširno dvorišče vojašnice, okrašeno z venci in zastavicami, kjer je bil postrojen v ororužju bataljon, katerega je predvedel centurion Belomo. Ko je bil želesno vrsto, je general Garibaldi izročil nosilcu plamen in je obenem naslovil skvadristom povzdigujoče besede prostovoljskega duha ter pozdravne besede v svojem in imenu Načelnika glavnega stana Milice, poučarjujoč svoj ponos, da ima pod svojim poveljstvom bataljon »Nizza«. Podrobno je opisal duhovne vrline plemena, ki je od garibaldijev in eksc. Grazioli preveval duše legionarjev in

še vedno traja v tradiciji junaštva in slave. General Garibaldi je pokazal cilj, ki se zdi sijajen kakor zastava in ki bo dosezen za vsako ceno. Svoje plamenete besede je končal s pozdravom Njegovega Velikanstva Kralju in Cesaru ter Duceju. Mogočni zvoki Garibaldijeve himne so zadoljni in zaključili resno opravilo, ki je zaradi svoje globoke vsebine, vere in ljubezni privzel za značaj obreda.

Visoki Komisar, general Garibaldi in drugi oblastniki so se nato napotili v vojaško bolnišnico, kjer so jih sprejeli ravatelj, vojaški kapelan in sanitetski zbor. Tu je general Garibaldi izročil vojni križec za hrabrost vojaku Arigu Negru, ki je bil ranjen v akciji proti komunistom. Nagovoril je vojaka s pohvalnimi besedami ter se nate pogovarjal tovariško z vrlo Črno srajco. Eksc. Grazioli, gener. Garibaldi in drugi zastopniki oblasti so se mudili drug za drugim ob posteljah ranjencev ter so za vsakogar imeli besede vere in tolazež.

Potest je potekel v ozračju plamenečega navdušenja in s tem je bila potrjena še enkrat neizčrpna vera junakih bojevnikov, ponosnih na darilo Domovine. Ti vojaki imajo samo eno željo, da bi čim prej zopet zavzeli svoje mesto v boju in v slavi.

Odgoden koncert

Zaradi nenadnih zaprek je vokalno-instrumentalni koncert, ki bi moral biti 7. in 8. novembra, odgovoren. Kdor je že kupil vstopnice, se lahko obrne na gledališko blagajno, da mu vrnejo vstopnino.

Aretacije boljševiških krvolokov na Španskem

V Madridu so aretilali 10 anarhistov, ki so v dobi državljanske vojne kot člani komunistične stranke na grozovit način pomorili neštreljivo španskih nacionalistov, med njimi tudi sina generala Arande.

V Barceloni so izvlekli iz skrivališča bivšega komunističnega načelnika mesta Hellina, Baldomera Ruiz. Ta je kot predsednik komunističnega revolucionarnega odbora dal v Hellinu postreliti 150, v zapori Albatese pa 50 zaprtih španskih nacionalistov.

Francoska razstava »Boljševizem proti Evropi«

Razstava »Boljševizem proti Evropi«, ki je v Lille dosegla silno velik uspeh, je sedaj prenesena v Bordeaux, kjer bo v okviru »Francoske tednike« otvorjena 17. novembra.

Bolgarska knjiga o Sovjetski Rusiji

Sofijska založba »Bolgarska stvar« je izdala knjigo znanega bolgarskega pisca Petra Bojeva pod naslovom »Človek v komunističnem raju«. Bojev opisuje v svojem delu na prepričljiv način z bogatim slikovitim materialom človeka, današnjega predstavitelja sovjetskega državljanja. Človek v Sovjetski zvezzi, pravi pisec, je samo cincitelj v proizvodnji, številka v tvorilci, mrtva črka v politiki, čreda v javnem življenju in stalni gost v zaporihi. Bojev se spominja Leninovega izreka: »Jaz sovražim osebe, jaz želim iz Rusije napraviti veliko mučilnico«. Piscem navaja, da je Stalin izvršil željo svojega prednika s tem, da je pri 190 milijoni prebivalcev izvršil ukinitev individualnosti do konca. Bolgarski listi so o tej knjigi poročali z velikim zanimanjem in priporočili čitanje vsakemu Bolgarju.

ca celuloze je izdelala na leto do 60.000 ton celuloze iz trsja, medtem ko je Italija leta 1938 morala uvoziti še 7000 ton celuloze iz inozemstva. Sedaj so priceli podobne nade urejati tudi v Albaniji, in je verjetno, da bo Italija kmalu dosegla tudi izvozni presežek v celulozi.

Prenos zadežnic bivše Jugoslavije med področja nasledstvenih držav

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino javlja: Na temelju čl. 7 sporazuma, podpisanega v Berlinu 22. julija leta 1938, se zadežnice javnega dolga bivše Jugoslavije, ki se nahajajo bodisi na prvotnem ali anektiranem ozemlju ehe izmed nasledstvenih držav bivše Jugoslavije in ki so last fizičnih ali pravnih oseb, ki imajo svoje bivališči ali svoj sedež na prvotnem ali anektiranem ozemlju druge nasledstvene države, lahko transferirajo z dovoljenjem merodajnih organov nasledstvene države, kjer so zadežnice položene.

Za zadežnice, ki so bile javljene v smislu Kr. dekreta z dne 2. junija 1941, štev. 492 in položene pri Banci d'Italia v Ljubljani, bo izdal dovoljenje Pokrajinski zakladni urad v Ljubljani, Puccinijeva ul. 9.

V ta namen bodo morali interesenti predložiti prošnjo na enolinstven papirju ter s potrdilom dokazati svoje bivališče ali svoj sedež na prvotnem ali anektiranem ozemlju druge nasledstvene države.

Pra tako bo Pokrajinski zakladni urad v Ljubljani skrbel za pospešeno ruševanje prošenj za prenos, ki jih bodo fizične ali pravne osebe, spadajoče v to pokrajino, predložile za prenos zadežnic v njihovi lasti, ki so predložene v anektiranem ozemlju v drugih nasledstvenih državah. Tudi take prošnje morajo biti spisane na enolinstven papirju in opremljene s spričevalom, dokazujočim bivališče ali sedež.

Gospodarske vesti

= Iz gorenjskega trgovinskega registra. Vpisale so se naslopne trdve: C. Molina, tvornica lepenke in izolirnih plošč v Tržiču (Imenik) Ernest Schallgruber (z Sv. Katarine); Brata Meinel, strojno pletilstvo v Radovljici; Velerazdelilnica za živilja in žganje Josip Deisinger, Skofja Loka (lastnik Anton Zoran Deisinger).

= Sintetično meso. Švedska tvrdka Mjölkby je spravila na tri nov zanimiv proizvod, tako zvano »sintetično meso«, ki se pridobiva v zvezi s proizvodnjo celuloze. Pri proizvodnji celuloze se dobija preostala lužila kot postrani proizvod kvass, ki vsebuje, kakor znano, velik odstotek beljakovin. Iz tega kvasa izdeluje tvrdka posebno kvassovo pasto, ki se uporablja tako za mazilo na kruh, kakor za prirejanje raznih jed. To sintetično meso vsebuje prav velik odstotek beljakovin in drugih redilnih snovi in se pridobija po ceni 3.80 šv. korone za kg.

Radio Ljubljana

CETRTEK, 5. NOVEMBER 1942-XXI

7.30: Pisana glasba. 8.: Napoved časa

— Poročila v italijansčini. 12.20: Plošča,

12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Koncert Klasičnega tria, 13.: Napoved časa — Poročila v italijansčini. 13.10: Pet minut gospoda X. 13.15: Poročilo Rovnega Veljavljajočega Oboroženih sil slovenščini. 13.20: Izmenjalni koncert z Nemčijo. 14.: Poročila v italijansčini. 14.15: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanc, Pisana glasba. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Pesni za vse okuse vodi dirigent Segurini. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Romance 20.: Napoved časa — Poročila v italijansčini. 20.20: Kommentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Lirčna prediletve družbe EIAF: Prijatelj Fric — glasba: Mascagni. V odmorih: predavanje v slovenščini; zanimivosti v slovenščini; poročila v italijansčini.

Kadar prodajaš, preglej »Jutrovek oglase!«

Delavnost Dopolavora v Italiji

Z današnjim dnem otvarjam novo notiček, v katerem bomo pričnali najvažnejše dogodek iz Dopolavora v Italiji. »Delavnost Dopolavora v Italiji« bo uvrščena v vsako četrtkovno številko našega lista.

Kmettska vas »Bruno Mussolini«, ki je sad prizdevanja Dopolavora v Imperiju in je nedavno tega občutila posledice vojne, je s še večjo silo ozivel. V naselju vlada vojaško življenje. Znatno število libijskih otrok pa razvija koristno delavnost na polju reje domaćih živali, obdelave zemlje in gojitev zdravilnih zelišč. Komisar Fašija v Mentonu in Oborožena Sila v vsakem pogledu pomagajo iniciativi. Dop. v Imperiju je dosegel dvoje: obnovljena bo nekdanja rodovitnost mentonske zemlje, libijski decki, ki so morali začasno zapustiti svojo slavno zemljo, pa bodo postalni odlični koloni.

Cetrti Nacionalni natečaj pesmi. Med 15. in 18. oktobrom se je vršil v milanskem Operi IV. Nacionalni natečaj pesmi, ki ga je priedril Pokrajinski Dopolavor. Tekmovalcev je bilo 322, pesmi 160. Razdeljene so bile nagrade. Pokrajinski Dopolavor je priedrel poziv z umetnostnim nastopom najbolj priljubljenih šaljivec in drugih igralcev.

Fotografska razstava cremenčinskih dopolavorov. Velika fotografska razstava Dopolavora, ki jo je otvoril Eksc. Farinacci v spremstvu najvišjih predstavnikov oblasti, je vzbudila med prebivalstvom Cremone živo zanimanje. Razstava je dokazala, da imajo dopolavori veliko veselje do fotografije. Okrog 3000 ljudi si je oglede 300 zelo uspehl razstavljenih fotografij.

Ljubljanski Dopolavor za pripadnike Oborožene Sile. Dopolavor za FFAA v Ljubljani je priredil v septembra 63 kinematografski predstav, ki jim je prisostvovalo nad 33.550 vojakov. Vrtej so 31 filmov italijanskega izdelka, 20 žurnalov LUCE in 15 dokumentarnih filmov. Ob priključju Rossinijeve proslave je Pokrajinski Dopolavor priedril predstavo v Operi, ki so ji prisostvovali Poveljnik Armandnega Zabora, častniki, predstavniki političnih oblasti in nad 800 vojakov. Nadalje je bilo razdeljenih mnogo zavojev s piškoti med razdeljenimi vitezki Kralju in Cesaru ter Duceju.

Sedež Dopolavora Oborožene Sile v Trieste. V prisotnosti vseh predstavnikov političnih in vojaških oblasti je bil otvorjen v Triestiju novi sedež Dopolavora Oborožene Sile, ki ima mnogo prostornih dvoran, bogato založeno okrepčevalnico, vinotek,

se morali v svojo neizbrisno sramoto z boljševizmom ter združiti svojo usodo z vsemi tistimi, ki jim je zapisan neizognibni pogin.

Vsega tega se spominja Italija na dan Zmage, misleč na svoje svete žrtve in z globoko vero v duši zaupa trdno svojim junakim bojevnikom na kopnem, na morju in v zraku ter bojevnikom svojih veznikov. Vsi ti imajo častno in pravljivo nalogu, da popravijo krivico, ki jo je Italiji in ostalim mladim narodom prizadel plutokratska sebičnost. Sovražniki so si že davno sneli svetohiško krimko ter so se pokazali v pravi luči. Oni so sovražniki vseh narodov, ki se bore in dopomajajo krvave žrtve za novi boljši red pravice na svetu. Zastave teh borcev prinašajo pravičen mir in bodo pometele z lica zemlje vse, kar je zastarelega in okorelega v plutokratski kričnosti.

Eksc. Grazioli je v šolski večji

Kronika

* Novi grobovi. Po mučnem trpljenju se je preselil v večnost ga **Klementina Vrščajeva**, po rodnu Božičevu. Pogreb blage pokojnice bo v petek ob pol 16. iz kapele sv. Krištofa na Zahal k Sv. Križu. — Po dolgi mučni bolezni je v 69. letu starosti premnila ga **Marija Berdajsova**, po rodnu Jagrova. Svoj zadnj počitek je našla pri cerkvi sv. Miklavža na Savlji. — V Goriziji je dotrel nadučitelj v pokoju g. **Ignacij Krizman**. Svoje zadnje domovanje je našel v družinski grobnici v Goriziji. — Pokojnini blag spomin, svojem pa naše iskreno sožalje!

* Najstarejši svetovni potnik v Torinu. Nedavno je prisel v Torino najstarejši svetovni potnik. To je 72letni Enrico Ferriari iz Piacenze. 52 let je potoval po svetu. Ko mu je bilo 20 let, je 12. septembra 1890. krenil iz domačega mesta na pot in je po premerji dnevnpo 30 do 50 km. Prepotoval je Evropo, Afriko, Azijo, Ameriko in Avstralijo. Da se je preživjal, se je posvečal vsem mogičnim poklicem. V marsikateri državi je bil slavnostno sprejet in so njemu na čast pribrali celo bankete. Tu

Luka Jelenc umrl

Ljubljana, 4. novembra.

Nepričakovano se je razsirile dane vest o smrti Luke Jelence, ravnatelja meščanske šole v pokoju. Zadeba ga je kap in so ga nemudno prepeljali v bolnišnico, kjer pa mu niso mogli več nuditi pomoč. Za vedno je odšel iz naših vrat eden najmarcantnejših ljudskih prosvetiteljev.

Luka Jelenc se je rodil 15. oktobra 1857 v kmečki hiši v Dražgošah. Osnovno šolo je obiskoval v Železnikih, nato v Škofji Loki, gremajzdo pa v Kranju in potem v Ljubljani. Učiteljske je končal v Ljubljani leta 1881. Tako je dobil službo v Ilirskega okraja, nakar je bil premeščen v Šenčur pri Kranju. Tam je ostal do leta 1898, in po položenem izpitu za meščanske šole prišel vzgajat mladino v Ljubljano. Po prvi svetovni vojni je bil imenovan za ravnatelja na pruški meščanski šoli in ostal njen vodja do upokojitve v Šolskem letu 1923/24.

Dolga življenska pot Luke Jelence je bila v slovenskih učiteljskih vrstah ena najvidnejših. Ni bil samo strog in vesten učitelj v šoli, ampak vsestransko delaven tudi izven nje, zlasti pa zaslužen za pravice učiteljskega stanu. Svoje sile je posvetil tudi delu za napredki naroda. Dolga leta je bil predsednik Zveze učiteljskih društev in še po svoji upokojitvi delal za prospeš Šole. Ob vsaki priliki se je zavzemal za razširitev pouka in dokazoval ljudem potrebo šole še v časih, ko je vladalo med ljudstvom proti njej nekako nasprotno. Med voditelji šolskih organizacij in pospeševalci Šolstva na Slovenskem bo poklicnikovime zavzemalo eno prvi mest.

Ko smo se lani ob njegovih 85 letnici spomnili Luke Jelence tudi v našem listu, nismo mislili, da mu je usojeno docakati komaj še dobro leto življenga. Saj je bil še telesno in dušno čil in krepak. Vsak dan smo ga srečevali na ulici vsega živahenga. Usoda pa je ukrenila po svoje. Pretrgal je nit življenga tudi Luk Jelenc in ga poklicala v večnost.

Na zadnji poti bodo blagega pokojnika spremili v petek ob 15. ura na pokopališče k Sv. Krizu. Način bo lahka domača zemlja! Užačeni hčeri in sinovna ter ostalemu sorodstvu izrekamo naše iskreno sožalje!

Ji domovini in odkriva tolažo pri rojaku Luisu, študentu arhitekture, ki odhaja kot falangist v državljanško vojno in jo zapusti, ko si vzame tam v Španiji drugo dekle. Silvija Custer ve, da ni lepa, in išče nadomestila v znanstvenem delu, ki se mu vsa predaja. Tudi Ana Bortone studira filozofijo in doseže doktorat, vendar je po duši književna, temu zdržena z zemljoi, s preprostim življением in vasjo; o tem stalno sanjari in tja se naposlē vrne. Njena tovarišica iz tja voda in rojakinja iz iste vasi, Valentina, vidi dosego svoje življenske sreče v možtvit, ki pa se z bogi srošma ter sanjari v histerično čudisko, bitje. Takisto je z Avgustom, starejšim dekletem iz Sardinije, ki na skrivaj piše slabe romane, namesto da bi studiral; zaradi nenadarenjene skrivnosti in slovstvenih neuspehov se vzdaje pisanju in kajenju ter vse dan bolj izgublja svoje čenstvo. Najbolj rahločutno bitje med temi dekleti je Milly, ki studira glasbo, sanjari o slepem organistu, s katerim si dopisuje in ki igra Bacha v milanskem katedrali; to dekle končno izhira za sušo!

«Nessuno torna indietro» (v hrvaščini: »Nikome nema povratka«) je velik roman o mladih ljudeh. Skoraj na 400 straneh se razvija usoda ne samo teh osmih dekle, marveč tudi cele vrste drugih ljudev, ki so posredno ali neposredno zvezani z njihovim življением. V knjigi se vrsti cela procesija raznih oseb, katerih življenski film se začenja, odmatata pred našimi očmi, zrežišči in izkušeno roko mlade pisateljice. Različni tipi in njih usoda, dekliske sanje, hrepenjenje, majhne življenske drame, izvrstno zajeti dogodki, ki se spreminja pred nami s filmsko hitrostjo, lepi in nevsljivi opisi narave, vse to je podan v tej umetniško zreli knjigi. Nekateri prizori so vprav močni. Tak je n. pr. opis Emanuelinega privida Italtskega nesreča, v kateri pogine njen zaročenec Mitrovič, pa prizor nočnega požara na vasi, povzročenega po napol-

blazni starki, Anini babici Antoniji, ali pa srečanje Emanuele z njeno bolno hčerkico Stefanijo ki je bolna za škrilatio, ter visi med življem in smrtno. Avtorica obvladuje z zanesljivo roko kompozicijo svoje romana in nam čisto po svoje sliko usogod teh plastično orisanih glavnih junakini. Ena izmed njih, Silvija, modruje na nekem mestu, da je »v življenu bistvenega pomena, da si izvoliš svojo pot in greš do kraja tudi tedaj, če je pot napačna, vendar mi verujemo da je dobra«. Vse njene junakine se zavedajo da začetka do konca naslednje življenske resnice: da se ne more nihče vrnil v prejšnje življeno, da ni več mogoče nazaj, marveč samo naprej, pa naj bo tam slabo ali dobro!

Kakor mnoge druge sodobne književnike, katerih dela smo spoznali doslej v hravatskem prevodu, ne zanimajo tudi Albe de Čespedes socialni problemi. Beda večne, bogastvo manjšine, družbeni in mednarodni konflikti, vojna, človečnost, človeško trpljenje, vse to so vprašanja, ki ostajajo izven njene krogova. A za razliko od mnogih drugih kaže ta mlada pisateljica mnogo čuta za naravo in njene lepote, kar mnogi bo prepogosto zanemarjajo. Psihologija, s katero se loteva obravnavanja svojih oseb, je trdna in globoka, dasi ne razzodeva brezdanljih prepovedi Dostoevskoga ali Strindberga. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je pisateljica stoprav na začetku svoje kariere, kaj ji je s to knjigo smelo nakazala pot. S tem romanom je Alba de Čespedes dokazala, da je nadarjena književnica in nedvomna umetnica, ter da sodobna italijanska literatura razpolaga z mladimi in svežimi silami, ki se zdaleč niso povedale svoje zadnje besede.

— a (Zagreb)

Obnovite naročnino!

— Novo nivo ob Tržaški cesti. Na obeh straneh Tržaške ceste so se v smislu Ducejevih navodil prostirani travnik spremenili v plodne njive. Prebivalci Stanu in doma in tam okrog so izkoristili vsako ped zemlje in jo skrbno obdelali. Žrtvali so tudi vse cvetlične vrtovce. Posebno živahnje je bilo na Bajčevi vrtnariji, kjer je bil do leta 1936 pomešan prostorni travnik in sadovjak. Zemljo so obdelali številni najemniki iz mesta, ki so se po skrbnem obdelovanju in po spremestki pokazali unne kmetovalce, ki prav nič ne zaostajajo za poklicnimi iz dežele. Pridelali so mnogo krompirja, fiziola in vsakovrstnih zelenjav. Posebno je obrodil krompir, kar je povsem razumljivo, ker je splošna, prav obdelana zemlja kakor naša za saditev tega dragocenega, za življeno reobhodno potrebenega hrana. Neizkoriscen je bil doslej prostorni travnik na levem strani Tržaške ceste v Stanu in domu. Sedaj pa je plug tudi v ta del zemelje zarezal globe orazde. Ponovno so zorali njivico za novo tronadstropno stanovanjsko stavbo na oglu Tržaške in Oršavne ceste. Kmalu resda ne bo koticira, ki bi ne bil koristno uporabljen.

— Na I. m. Šolski meščanski šoli v Ljubljani (Prule) se prične redni pouk v ponedeljek 9. novembra v šolskem poslopu na Pruhal. Ta dan naj pridejo učenci v šolo ob 10.30 dopoldne. Oni učenci, ki iz opravljene vročke niso mogli doslej opraviti kakega izpitja, oziroma se vpisati v šolo, morejo to opraviti še v dneh 9. in 10. novembra. Opazorjava se, da je to zadnji rok.

— Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji — dnevni in večerni — prično 6. novembra. Najuspešnejša desetprstna učna metoda. Učnina zmerna. Specjalna strojepisna šola! Največja moderna strojepisnica. Oddelek tudi za dijake-inje. Posebni tečaji za stenografijo, knjigovodstvo, italijansčino (izbira predmetov po želji). Vsi tečaji so odobreni od pristojne šolske oblasti — Novi prospecti s slikami na razpolago: Trgovsko učilišče »Christoforov učni zavod«, Ljubljana, Domobrantska 15.

— Dijaki-(ne) in visokošolci(-ke), ki obiskujete redne srednje, strokovne in visoke šole, porabite svoj prosti čas čim koristnejše, da se priučite tega ali onega pratičnega predmeta. Dne 6. novembra se pričnejo posebni tečaji za strojepisje, stenografijo, knjigovodstvo, italijansčino itd. (Izbira predmetov po želji). Učnina zmerna. Tečaji bodo trajali 3-4 meseca, tedensko do 4 ure pouka. Podrobne informacije in prospecti na razpolago pri ravnateljstvu: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobrantska 15.

— Jezikovni tečaji — italijanski, nemški, francoski itd. — v srednji mestu pri Trgovskem učnem zavodu. Kongresni trg 2 — prično v dneh 3., 4. in 5. t. m. Pouk do poldne, popoldan ali zvečer (po želji) v zacetnem, nadaljevalnem ali konverzacijskem oddelku. Najuspešnejša učna metoda. Tečaji so uradno dovoljeni. Vpisovanje ter informacije dnevno do 19. ure.

— Stenografski posebni tečaji — dnevni in večerni — se prično 6. novembra.

Začetni in nadaljevalni oddelki, berzopisne vaje po diktatu. Specjalni tečaji po hitri in najuspešnejši metodi. Učnina nizka. Posebni oddelki za dijake-inje. — Posebni tečaji za strojepisje, knjigovodstvo, jezikle itd. Vsi tečaji so priznani od pristojne šolske oblasti. Novi prospecti s slikami in informacije na razpolago pri ravnateljstvu: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobrantska 15.

— Za letnjo koncer. sezono ima Glasbeni Matica ljubljanska v svojem načrtu celo vrsto simfoničnih koncertov, ki se bodo vršili na pobudo članov opernega in radijskega orkestra, ki so se zadržali v simfonični orkester. Serijo teh koncertov bo otvoril ponedeljkov koncert v veliki univerzitetni dvorani in z naslednjim sporedom: 1. Smetana: Libuša. Slavnostna prediga; 2. Čajkovski: Koncert za violin in orkester. Violin-solo bo igral violinist Albert Dermelj, eden najdelavnejših pa tudi najbolj nadarjenih naših mladih violinistov; 3. Schubert: Nedovrsena simfonija; 4. Verdi: Siciljske večernice. Prediga k istoimenski operi. Orkester, ki je v polni zasedbi, bo vodil priznani naši dirigent gospod Drago Marija Sijanec. Spored je izvrstno sestavljen, da bo nujno dobiti do 11. XI. 1942, in veljajo do konca leta 1943. Imamo samo dve vrsti nakaznic in sicer sive barve za osebe, ki so že dovršile 4. leto in rožnate barve za osebe, ki so dovršile 1. leto in rožnate barve za otroke do 1. do dovršenega 4. leta. Otroci do enega leta karte ne dobre.

Prejem oblačilne nakaznice mora podpisati vsak osebno, ali družinski glavar ali pa odrasla oseba v družini za člana družine. Podpis morajo biti čitljivi tako, da se kasneje lahko ugotovi, kdo je prezel oblačilno nakaznico. Osebe, ki so prišle v Ljubljano po 11. aprila 1941, morajo podpisati posebno izjavo, ki bo priložena oblačilni nakaznici. Ce bi pa taká oseba slu-

Iz Hrvatske

Ravnatelj UFE odpotoval iz Zagreba, Po trdinevrem bivanju v hravatski prestolnici, kjer je imel dvoje predavanj o zgodovini, kjer je ravnatelj UFE Karel von Opitz odpotoval iz Zagreba v Berlin.

Pogreb poročnika Antona Novakovića. Pretekli torček je bil na Mirogoju pokopan konjenični poročnik Anton Novaković, ki je 22. oktobra padel v borbi z odmetniki. Pogreba so se udeležili razen pokojnikovih sorodnikov in prijateljev tudi visoki pred-

Razdeljevanje oblačilnih nakaznic

Danes v četrtek 5. XI. t. 1. bo mestni preskrbovalni urad pričel dostavljati oblačilne nakaznice na dom upravičencev z izjemo pripadnikov vojaških sil, ki morajo dvigniti karte v uradu. Kot je bilo že javljeno, se smejo oblačilne nakaznice uporabljati od 6. XI. 1942, in veljajo do konca leta 1943. Imamo samo dve vrsti nakaznic in sicer sive barve za osebe, ki so že dovršile 4. leto in rožnate barve za otroke do 1. do dovršenega 4. leta. Otroci do enega leta karte ne dobre.

Prejem oblačilne nakaznice mora podpisati vsak osebno, ali družinski glavar ali pa odrasla oseba v družini za člana družine. Podpis morajo biti čitljivi tako, da se kasneje lahko ugotovi, kdo je prezel oblačilno nakaznico. Osebe, ki so prišle v Ljubljano po 11. aprila 1941, morajo podpisati posebno izjavo, ki bo priložena oblačilni nakaznici. Ce bi pa taká oseba slu-

čajno ne dobla priložene izjave, naj jo zahteva od raznašalca. Preden gori navezena osebe ne izpolnijo omenjene izjave, jim dostavljace ne sme izročiti oblačilne nakaznice. Cena oblačilne nakaznice znaša 1 lir.

Napovedamo upravičence, da je v dnehi dostave vsaj en član družine, ki je zmožen podpisati prejem oblačilne nakaznice, doma in da ima pravljivo denar. Reklamacije za prejem oblačilnih nakaznic pa bo preverjena urad sile po končani razdelitvi.

Posebej pa opozarjam, da naj državni glavarji, oziroma osebe, ki bodo prevzemele oblačilne nakaznice, vrnejo vse nakaznice oih oseb, ki so začasno ali stalno odsonke in to zabeležijo na hrbtni strani podpisa. Pri stalno odsonkih je navestiti tudi razlog odsonnosti in kraj bivališča. Začasno odsonstvo pa bodo dobili oblačilne nakaznice kasneje na uradu.

Antika v luči sedanjosti

Wilfrid Bade razpravlja v »Das Reich« z dne 1. t. m. o klasični usmerjenosti v današnji Nemčiji. Ce se beseda »renaissance« ne bi tukala določenega zgodovinskoga razdobja, bi je bilo treba uporabljati, meni Bade, za prebjeganje grškega duha in za njegovo vključevanje v življensko čustvo naših dne, kakor ga opažamo v Nemčiji po 1. 1933. Ni še dolgo, izvaja pise kar so zankavali vrednost antike in posebej se grške kulture za današnjega človeka; misili so, da se je mogoče lahko srca odpovedati znanju grškega in latinskega jezika, prav kakor poznanju grške in rimske filozofije, umetnosti in zgodovine. Zelo se je, da je za človeka boljše, ce si postavi za življensko podlagu »realno« znanje, kakor pa izobrazbene prvine, na katerih sliši vse evropske kulture. Prav tako nadaljuje Bade, se je razširilo mnenje, da nima antika ni skupnega z razvojem nemščine in germanščine.

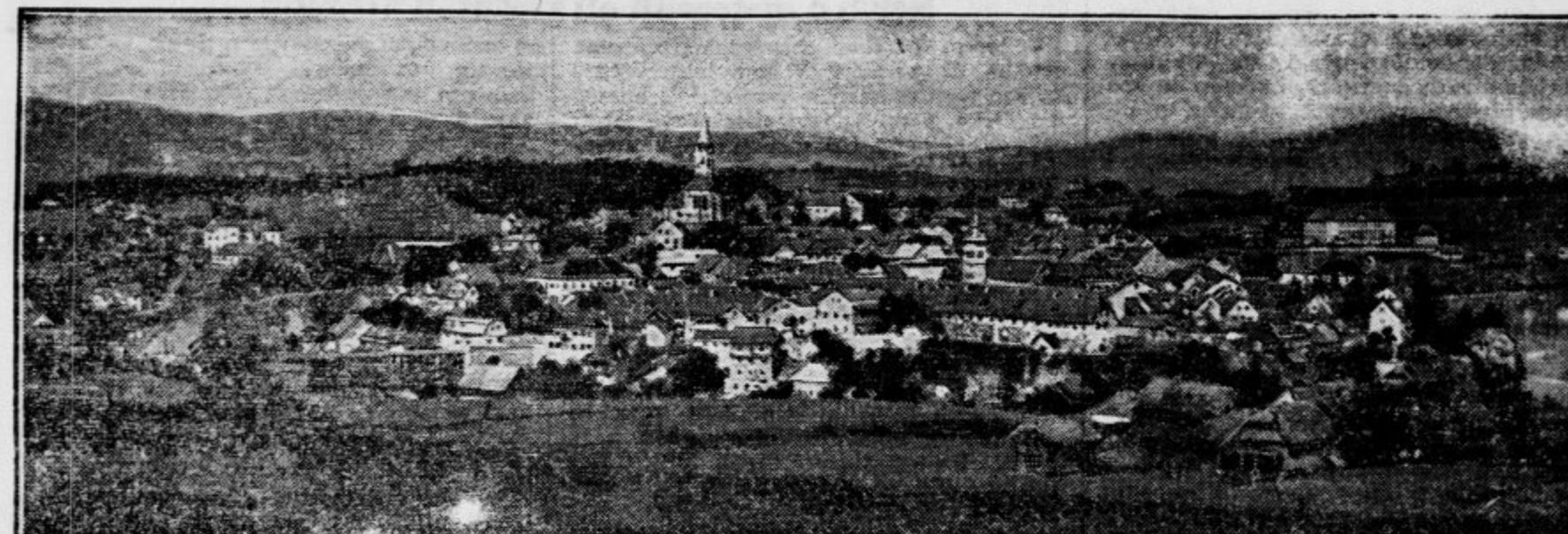
Wilfrid Bade razpravlja v »Das Reich«

o predavanju, ki ga je imel v Budimpešti eden najboljših poznavalcev helenske kulture svetovni profesor Georges Meautis. Govoril je o sporoučilu antične Helade našemu svetu.

Razčlenjuje Helomerje junačke in njihov svet je pokazal, kakšen položaj je zavladal pred Trojo, ko so bile na obeh straneh pokopane vse nade. V figurah Ahila in Hektorja se je razodevala vse tragika usode, ki prisili človeka k močni požrtvovanosti, nasploh pa se vse končuje s popolno pokorčino njenim skeletom. Obup grških junakov na spominja podobnega stanja v krščanstvu, ki o njem pripoveduje Sveti pismo, ko duša vrže od sebe vse vnanje kakor ponošeno oblike in kliče Boga, ki ji več ne odgovarja. Podvreti se usodi in jo prenasisti, to je jedro sile in težavnega resnega junačstva, obenem pa osnovno razpoloženje moderne literature.

Ahil, antični tip s samim seboj in s svojim naravnim sprtega človeka, spozna šele v trpljenju, da aristokratska država zmaga samo tedaj, če jo vodi enotnost hotenja in smotra, ter da so nam bogovi zategadel

Dolenjski kraji v davni dobi

Pogled na Novo mesto

O prvih ljudeh, ki so se naselili po Dolenjskem, imamo le malo virov in še ti se naslanjajo le na izkopanine. Vendar je proti koncu 19. stoletja in do letos izkopanih po vsem Dolenjskem toliko dragocenih predmetov iz pradavnih časov, da si danes že lahko ustvarimo vsaj površino sliko o prvih prebivalcih Dolenjskega, njih običajih in njih življenju. Te izkopanine segajo nazaj dva tisoč let pred Kristusom, tako da nam omogočajo vsaj bežen vpogled v prazgodovinsko dobo Dolenjske.

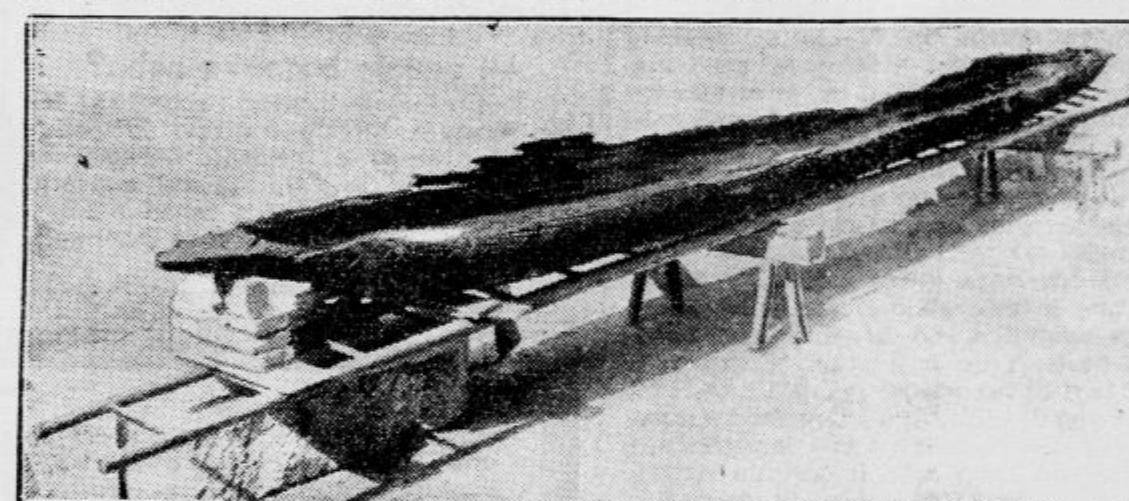
Dokazano je, da so se pri nas prvi ljudje naselili na današnjem Ljubljanskem barju, kjer je bilo v prazgodovinski dobi še veliko jezera, zaradi česar so morali stanovati v stavbah na koleh. Skoraj istočasno pa so se naselili že tudi prvi ljudje na Dolenjskem. Pri vasi Mlada Vina blizu Krškega je bilo najdenih namreč nekoliko prazgodovinskih stanovanj, v katerih se je našlo še ogrodje iz jelenjih rogov in kosti, kar potrjuje, da so morali v tej dobi stanovati tu že prvi ljudje, ki pa so bili obenem prvi naseljeni na Dolenjskem in poleg omstičarjev tudi prvi naseljeni na Kranjskem sploh.

V nato sledišči kameni dobi se ljudje še niso naselili po Dolenjskem. Redke najdbe kamnega orodja in orožja po Dolenjskem pa izpričujejo, da so v tej dobi ljudje že redko potovali skozi Dolenjsko. Dosej je bilo najdenih le malo kamenitih sekir, kladiv, dijet, nožev, sulic, žag, sekiric, brusov, mlinskih kamnov itd. Dejstvo pa, da so bili posebno malo noži in sekirice izdelani iz nefrita in zelenjaka, torej kamnov, ki jih pri nas sploh ni, pa dokazuje, da so ta orodja in orožja izgubili slučajni potnik skozi naše dežele. Tudi o bakreni dobi priznajo le redke izkopanine in edino v Velikem Korenu pri Krki je bilo najdenih v bližini vasi na grluču nekaj bakrenih krogov, sekir in več orožja. Vendar te redke najdbe izpričujejo, da je tudi v bakreni dobi človeška noge še prav redko stopila na Dolenjsko.

Prav mnogo izkopanin pa je bilo najdenih iz bronastih dober. V Rumuniji, vas pri Straži, je bilo pri podiranju drevja izkopanih polno bronastih srpov in na neki njivi v Črmošnjicah pri Novem mestu bronaste sekire, sulice in srpi. Vse te izkopanine pa dokazujojo, da tudi v bronasti dobi še niso bili na Dolenjskem stalnih naseljev. Novi prebivalci so med drugimi jeli takoj

kopati železno rudo in v vseh krajih halštakove dobe so bili najdeni celi kipi žigane železne rude, blizu Črnomlja, pri Dolenjski Toplicah, pri Gor. Straži in tudi v vseh ostalih prazgodovinskih krajih je bilo najdeno mnogo žleznih žlindri in preko stojam, v katerih so rudo topili. Pri Gorenji Straži pa je bila odkrita kar celo tovarna za žganje železne rude, ki je zaradi svoje izredne velikosti ena najbolj zanimivih najdb halštatske dobe. V Prečarjevem grabnu pri Mokronogu so pa že tedaj jeli izkopavati svinčenec. Te velike najdbe pa dokazujojo, da so v halštatski dobi po Dolenjskem že prav pridno topili železno rudo in izdelovali iz nje železno orodje in orožje, ki so ga nato s sosednjimi rodovi izmenjavalni za bronaste okraske.

Novi prebivalci halštatske dobe so si izbrali za svoja bivališča dolenske holme in grime, na katerih so si zgradili svoja gradische. Zaradi svojega hribovitega ozemlja je bila Dolenjska kaj hitre zelo gosto naseljena. Sveda pa so ti prvi prebivalci iskal najbolj čim težje dostopne hribe in grime, da so bili bolj varni pred napadi. Zategadelj so zabili v zemljo okoli vsakega grime, ki so si ga izbrali za stanovanje, visoke kole in jih opletli nato do 10 m visoko s protjem in ometali z ilovico ter je

Celn, izza časa mostičarjev, izkopan na Barju

bilo tako gradisce podobno pravi trdnjav. V notranjosti tega obrambnega zidu so ljudje stanovali, sredi hriba pa so imeli svoje živali, s katerimi so se hranili. Ta gradische so v halštatski dobi rastla na Dolenjskem kot gole po dežju in doslej jih je bilo najdenih že nekaj sto, kar dokazuje, da je bila tedaj Dolenjska že gosto poseljena in da ni bilo že skoraj hriba na Dolenjskem, ki ne bi bil spremenjen v utrjeno gradische.

Gradišča in grobišča

V neposredni bližini gradische pa so bila grobišča, v katerih so bili pokopani umrli prebivalci gradische. Grobišča so večji del vklupno, mnogo pa se najde tudi posameznih gomil, ki pa so različne velikosti. Največja doslej najdena grobišča so pri Viru blizu Šticev in pri današnji božji poti Mariji dobrega sveta pri Kostanjevici.

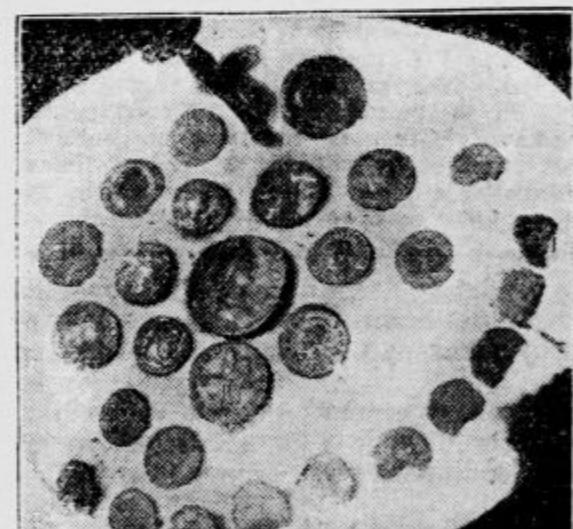
Največje doslej najdeno gradische na Dolenjskem je bilo na Vinjem vrhu pri Belli cerkvi. Tu so bili tudi najdeni prvi prazgodovinski grobovi na Dolenjskem. Močan vihar je namreč leta 1897, podrl stare bukev, na katere korenina so bile vraščene zapestnice iz halštatske dobe. Pri nato se vrščih izkopavanj pa so odkrili poleg dragocenih izkopanij tudi ogromno grobov. Vse te izkopanine pa dokazujojo, da je tod živelno in prebivalo že ljudstvo pred več kot 1000 leti pred Kristusom.

Izredno važna najdba na tem največjem Dolenjskem prazgodovinskem bivališču pa so bili ostanki lepo okrašene želade, ki dokazujojo, da so prebivalci tega gradische že imeli svojega kralja. Vsa večja dolenska gradische namreč, in to posebno gradische

na Vinjem Vruhu, v Gozu pri Štični, nad Nemško vasjo pri Trebelnem, pri Vinčkovru, pri Dvoru, pri Žužemberku in hribu Kučar, pri Podzelju v Belli Krajini so imela že v halštatski dobi svojega kralja. Kot znamenje svoje časti je nosil kralj bronast klobuk, bronast pas, na katerem so bile vtisnjene slike iz raznih bojev, dve železni sulici in železno sekira. Jezdil je kralj konja, ki je nosil okrog glave lepe okraske ter bronaste ovne in kožolice. Če je kralj padel v boju ali umrl naravne smrti, so ubili tudi njegovega konja in ga pokopali skupaj z njim, da bi ga kralj lahko jezdil tudi na onem svetu. Razen tega pa so v kralju položili v grob tudi vse znake kraljevske časti in tri lance, da bi s, na drugem svetu lahko kuhal. Tudi vsem ostalim mrljcem so položili v grob lance, in sicer dva do tri bogatejših, enega pa revnejših. Razen tega pa jim je verja ukazovala, da so mrljci poslagali v grob njih najdražji reči in tako vidimo iz izkopanij, da so bile tudi tedenje žene že prav níčemerne, saj je bilo najdenih neštečo okraskov in lispa iz brona. Sveda pa so žene že prav pridno predle in v nekaterih grobovih so bile izkopane lepe lončene kroglice, ki so bile v sredini izolbine in so služile za predenje. V splošnem

Ničemurni ljudje so od nekdaj

Tedanj prebivalci so živeli mirno in so prijeli za orožje le tedaj, kadar so bili napadeni ljudi od sosednjih rodov, bodisi od divjih zveri. Se vedno ni znano, kakšno verbo so imeli, vendar pa so brezdomovo že verovali v posmrtno življenje. Zenske so bile níčemurne in so nosile kot lepotičje bronaste lasnice, prstare, uhane ter bisere iz jantaria in iz eno in večbarvnega stekla. Jantar so bržkone prinašali na Dolenjsko s severa Veneti, s steklom pa so morali tržiti feničanski in etruščanski trgovci. Prav malo pa so imeli še tedaj zlata. Tudi moški so se že lepotičli in nosili bronaste ovratnike. Za delo pa so imela ženske lepe bronaste igle, lončena vretena in uteži za statve, otroci pa so že tudi dobili lončene otroške igračke. Denarja tedaj ljudje se niso poznavali in so živeli le od lava, saj tudi polja še niso znali obdelovati. Mrljice so pokopavali različno. Na nekaj krajih so jih namreč pokopavali, na drugih pa sežigali, polagali njih pepel v lončene posode, ki so jih zagrebli v grob in nato

Izkopane denarja na Dolenjskem

obložili s kamenitimi ploščami. Revežu pa niso niti pepela dajali v grob, temveč so ga enostavno zagrebli v zemljo.

Najslabše na Dolenjskem je bil oblijeden v prazgodovinski dobi današnji kočevski okraj, kjer so bile doslej prav redke najdbe iz te dobe. Pač pa je današnje Nove mesto izredno dolak važno vlogo že v prazgodovinski dobi. Na kapiteljskem marofu in na mestu, kjer stoji sedaj proštija s kapiteljsko cerkvijo, sta bili namreč že v halštatski dobi dve utrjeni gradische, kar dokazujojo velike gomile, ki so bile najdene na kapiteljskem marofu in v okolicu Novega mesta. Posebno v gozdu graščine Bajnor je bilo rajdeno lepo bivališče in več malih gomil. Poleg Novega mesta in že zgoraj imenovanih velikih gradische z lastnimi kra-

šči pa so bila na Dolenjskem še večja gradische pri vasiem in Mladeževem v Ilirskem. Beli cerkvi, Pečarjevem grabnu pri Mokronogu, pri Gorenji Straži, Slepšku pri Mokronogu itd.

Prva pismena poročila

S petim stoletjem pred Kristusom se končuje halštatska doba in pričenja latenska. O tej dobi pa že imamo tudi prva pismena poročila, Grki zgodovinar Herodot namreč poroča, da so na ozemju današnje Dolenjske prebivali Liburnjani in Japodi, ki so bili del Ilircev. Najprej so se bavili le z lovom, kasneje pa že tudi s poljedelstvom in rudarstvom. Okoli 4. stoletja pred Kristusom pa so Galci zapustili preobljeno Galijo in se naselili med ilirskimi narodi. Galško pleme Latobikov je tedaj predrlo do Savo do Krškega, kjer je ustanovilo v uro hodo oddaljeni današnji vasi Drmovo močno naseljeno Nevidonudom, od koder se nato razširili po vsem Dolenjskem.

Na drugi strani pa izkopanine dokazujojo, da je v vsej prazgodovinski dobi živel po Dolenjskem nešteto dragoceno gradische pri grobljih, med najvažnejšimi gradische pri vasi Slepšek blizu Mokronoga. Prvi grobovi iz latenske dobe pa so bili najdeni v gozdu blizu vasi Ribjek pri Sv. Križu. Mrki v teh grobovih so imeli po 2 m dolge mete, sulice, sekire, velike sekire in nože ter krasne igle, ki so že dokaj slične iglam iz rimske dobe. Tudi v ženskih grobovih najdena zapestnice in igle so že slične rimske. Vse izkopanine kažejo izredno sličnost z izkopanimi predmeti v nekdanjih bivališčih Galcev v zapadni Franciji in Italiji. Tudi orožje iz latenske dobe, posebno znameniti, dolgi galški meči, sulice in sekire, je mnogo bolj dovršeno izdelano kakor v halštatski dobi. Grobišča iz latenske dobe so bila najdena pri Vaičiji vasi pri Žužemberku, kjer je bil najden dragocen in krasno izdelan bronast pas, v Ostrožniku pri Mokronogu, Vinjen vruhu pri Belli cerkvi, Grmu pri Metliki in pri Stični.

Z latenske dobe se končuje prazgodovinska doba na Dolenjskem in s prihodom Rimjanov naše dežele nastopa sele prava zgodovinska doba, rimska doba.

mar je izpričujejo, da so Galci na svet potovanju skozi severno Italijo in Dolenjsko in Panonsko nizino in Makedonijo dalj časa bivali na Dolenjskem.

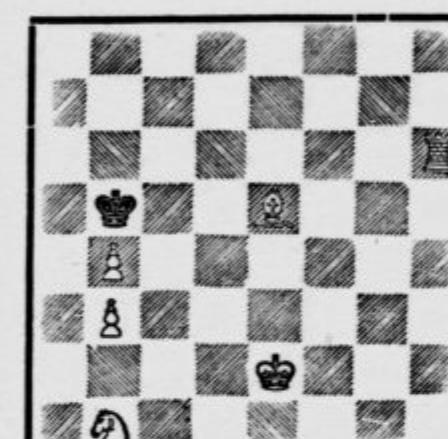
In latenske dobe je bilo najdenih po vsem Dolenjskem nešteto dragoceno gradische pri grobljih, med najvažnejšimi gradische pri vasi Slepšek blizu Mokronoga. Prvi grobovi iz latenske dobe pa so bili najdeni v gozdu blizu vasi Ribjek pri Sv. Križu. Mrki v teh grobovih so imeli po 2 m dolge mete, sulice, sekire, velike sekire in nože ter krasne igle, ki so že dokaj slične iglam iz rimske dobe. Tudi v ženskih grobovih najdena zapestnice in igle so že slične rimske. Vse izkopanine kažejo izredno sličnost z izkopanimi predmeti v nekdanjih bivališčih Galcev v zapadni Franciji in Italiji. Tudi orožje iz latenske dobe, posebno znameniti, dolgi galški meči, sulice in sekire, je mnogo bolj dovršeno izdelano kakor v halštatski dobi. Grobišča iz latenske dobe so bila najdena pri Vaičiji vasi pri Žužemberku, kjer je bil najden dragocen in krasno izdelan bronast pas, v Ostrožniku pri Mokronogu, Vinjen vruhu pri Belli cerkvi, Grmu pri Metliki in pri Stični.

Z latenske dobe se končuje prazgodovinska doba na Dolenjskem in s prihodom Rimjanov naše dežele nastopa sele prava zgodovinska doba, rimska doba.

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

- 481. Kdo je prinesel porcelan v Evrop?
- 482. Kaj je kartoteka?
- 483. Kdaj se je ustanovila kraljevina Belgija?

- 484. Naš šahovski problem.

Mat v štirih potezah.

- 485. Ura prehiteva.
Imam dve uri, ena gre prav, druga pre-

hitova dnevno za 4 minute. Uravnam jih, da kažeta danes istočasno 12. uro. Po koliko dneh bosta zopet obe kazali istočasno 12. uro pod pogojem, da ju bom redno navijal in nič popravljal?

* * *

Rešitev nalog 3. t. m.:

476. Predpona »blok«, s katero sestavljamo zlasti imena raznih znanstvenih panog (biologija, biokemija itd.), izvira od grškega »blok« = življenje.

477. Empedokel je učil, da je ves svet sestavljen iz štirih prvin, in sicer iz ogaja, vode, zraka, zraka in zemlje.

478. Perm je ena izmed geoloških formacij in se imenuje po ruskem mestu Perm, kjer se načini skladne iz te davnine zemeljske dobe.

480. Denar v dveh žepih. — V levem žepu imam 5 lir 40 stotink, v desnem žepu 4 lir 20 stotink. Ce predem iz levega žepa 60 stotink v desni žep, imam v vsakem žepu 4 lire 80 stotink. Ce predem iz desnega žepa 1 lir 40 stotink, imam v levem žepu 6 lir 40 stotink, v desnem žepu pa 3 lire 20 stotink, torej v levem dvakrat toliko kakor v desnem.

Kaj je megla?

Za marsikoga bo gotovo priljčno presestljivo, če mu povemo: vodne pare ni mogoče videti. Voda para ni nič drugega kakor voda v plinastem stanju, ki jo v zraku vedno nahajamo. Kar običajno imenujemo vodno paro, je v fizikalnem smislu nekaj drugega. A pojedimo po vrsti!

Zrak lahko sprejme veliko množino plinastih vode, in sicer tem večjo, čim topeljši je. Sele tedaj, ko preseže ta primes tisto količino, ki jo more zrak pri določeni temperaturi sprejeti, se preseže usede na predrobno nesnago, ki jo zrak praktično tudi viden vsebuje, na prasnino zrnca, delce vodo pritegnjujočih plinov, kakor amoniaka ali solitrene kislino itd. Tedaj se stvorijo okrog teh kondenzacijskih jedor, jedor zgoščenih, ki se sicer ne dovoljuje v prekrivajočem zraku megla, megla izginja. To se zgodi včasih presestljivo hitro in v občutkom sreče zagledamo pred seboj roso po pokrajino v topli jesenski sončki. Tako zlasti v oktobru. V poznejši dobi leta, ko postanejo sončni žarki preslabotni, pa se megla neredko obdrži. Nič je ne more odriniti, rase navzgor, vse je vivo, z dreves kaplja in somračen novembarski dan, ki se komaj opoldne malo osvetli, ter žaki v svojo sivočino na nas. Po mestih se pričajojo že popoldne luči in vse je nekak pridruženo. celo rotopromet. Ljudi zebe in v dvignjenimi ovratnikni hitijo proti domu, kjer skrbni toplo poča za to, da more zrak obdržati vodno paro, tako da se ne kadi niti vrči čaj k večerji.

Veliki pisatelj pravljic Andersen je rad čital ljudem svoja lastna dela — pri tem pa je bil zelo slab čitalec. Slovit likar Thorvaldsen je bil edini, ki se mu je upal to tulj povediti in se mu ni hnil. Nekoga včeraj je Andersen spet čital svoje pravljice, potem je vprašal Thorvaldsena za mnenje. »Zgodba je bila dosti prekratka,« je odgovoril Thorvaldsen. Andersen je bil vesel, da je njegov prijatelj končno zadovoljen z njegovim delom. »Zakaj je bila prekratka? Kako doiga naj bi bila po svojem mnenju?« je vprašal polaskano. »Tega ti ne morem povedati,« je odvrl klipar, »bila pa je odločno prekratka. Tako dobro sem spal... in sredi najlepših sanj si končal...«

Previdni potnik v vlaku, svoji lepi sošedi: »Gospodini, sedaj pridemo takoj v predor. A prosim vas, da bi mi dali zaučnico na levo lice, ne na desno, ker imam na desni strani vneto zobno korenino!«

TRIP TR

SPORT

20 let fašističnega sporta

V teh dnevih je minilo 20 let, od kar teži sport v Italiji dobil svoje avtoritativno vodstvo in se razvija v širino in globino po edini smernicah Fašistične stranke, ki je temu pokretu, namenjeno mu predvsem doraščajočemu rodu, naklonila se prav posebno pozornost. Italijanski listi so temu jubileju posvetili največjo pažnjo in objavili razne pregledne članke o gigantskem razvoju sporta in telesne vzgoje v zadnjih dveh desetletjih v vse plasti italijanskega naroda. Dogodka so se spomnili seveda tudi vsi prijateljski in zavezniki narodov Italije. V em izmed zadnjih številki je med ostalimi tudi glasilo nemške narodno-socialistične stranke »Völkischer Beobachter« posvetilo fašističnemu sportu nekaj jedrnatih besed toplega priznanja, ki jih zaradi izčrpnosti posmemamo tudi za naše čitatelje:

»Sposobnost narodov je lahko ceniti po maršičem, bodisi po njihovih kulturnih, gospodarskih, tehničnih ali organizacijskih uspehih. Uveljavljenje mladih sil pred sovršenikom in na sportnem polju spada med merilna dokončne ocene za vsak narod. Po 20 letih se je tako uveljavljalo, tudi sport v Italiji. Z zgolj tehničnih vidikov dokazujejo ta napredki statistike o meddržavnih tekmacih, o olimpijskih zmagaah ter o narodnih in mednarodnih rekordih v prijerjavcih z ostalimi narodi.«

Toda fašistični sport ne bi bil označen popolnoma, če bi ga označevali samo s to besedo. Govoriti je treba o italijanskem človeku, pomislišti je treba, da dorašča tamčaj generacija, ki je sport in igro sprejela zase prav tako resno kakor življene. Vedeti je treba, da so tamkaj vstali mladi ljudje, ki so postali v sportu bolj zdravi, lepsi in tudi bolj svobodni. Zavedati se je treba, da so na čelu italijanskega sporta ljudje, ki nuslikajo rimsko. One črke, ki so viklesane na spomenikih iz starega vaska in na najmočnejših stavbah moderne Italije — SPQR, ki pomenijo »Senatus Populusque Romanus«, so tudi dan-

danee vodilne v sportu. Te črke se biesljijo na kockah Mussolinijevega foruma in so zapisane v srcah italijanskih sportnih voditeljev.

Prek mnogih poizkusov je italijanski sport kmalu dobil svojo kreko organizacijo. Prav gotovo je šel ta razvoj mnogo hitrejje kakor bi se bilo dalo sklepati v zvezi z zmedo, ki je vladala do tedaj med mnogimi velikimi organizacijami te vrste. Danes je samo po sebi razumljivo, da vodilno vse niti sportnih organizacij kar načelno omogoča olimpijskemu odboru (CONI), izvedljivo pa je bilo to samo zaradi tega, ker vodilni možje v italijanskem sportu niso bili: same odlične poznavalci sporta, temveč obenem tudi preizkušeni in navdušeni fašisti. Pri njih je uveden sistem izmenjanja straže v vsak najboljši izmed njih je vsak čas pripravljen prijeti za vsako delo na vsem mestu — za blagov zajednice.

Za voditelje je nepregledna množica aktivnih sportnikov, na katerih so se izpolnile Ducejeve besede: Danes sportniki — jutri vojaki. V porodici Fašistične stranke o sportnem delovanju med včino je bil pred kratkim med drugim ugotovljeno naslednje:

Skoraj vsi padli vojaki so obiskovali šolo in se pravljali za borbo v sportnih organizacijah ter so prelili najpomembnejšo kri, ki jo je žrtvovao sport iz svojih izbranih vrst na oltar domovine. Do sedaj je padlo 334 sportnikov, od katerih je vsak pomnil mnogo in katerih imena so vsa zabeležena v zlati knjigi italijanskega sporta med najboljšimi. Kljub temu pa je italijanski sport, v svesti si sorbenosti svoje mladine, vztrajal ne samo na domačih terenih, temveč prav tako v mednarodni aranžuri, v tem, da bo sportni sloves Italije, po Ducejevem naročilu, ostal tudi v sedanji vojni čini ponosnejši.

Temu priznanju za italijanski sport ni treba nobenega komentarija, tako zaključujem. Ta veliki nemški list svoja izvajanja,

Drobne zanimivosti

Nepotrebna zastavljalnica. V Plznu na Českem, ki ga poznamo najbolj po odličnem pivu, se je te dni dogodilo nekaj neavadnega: ukinili so zastavljalnico in nameščeli so dobili druge službe. Ukinitev zastavljalnice je utemeljena s tem, da ima mestno prebivalstvo dovolj zasluga in denarja in da je zlasti delavstvo poravnalo s svoje dolgove ter se ne poslužuje več zastavljalnice.

Zenske v gasilski službi. Kjer primanjkuje moških se uveljavljajo tudi ženske v gasilski službi. Zlasti lep vzgled so nedavno podale žene in dekleta v Branščevem na Českem. Ko je bilo nedavno preosnovano ondrotno gasilsko društvo, so se številne žene in dekleta priglasile kot člane.

Jegulja v vodovodu. V Kristijanssandu je neka gospodinja, ki je hotela pri vodovodu napolniti lonec, da bo skuhalo juho, dobila tudi ribo zraven, in sicer je iz vodovoda padla v lonec jegulja. Nenavaden pojav je pojasnil zagonetko, zakaj so v ondotrem mestnem vodovodu takoj pogosto nastopale nepoognjene zagate. Jegulje so našli pot v rezervoar mestnega vodovoda, nakar so se splazile v cevi.

Goska za 20.000 frankov. V pariškem botaničnem vrtu je bila te dni izvršena tativina med perutinom, ki krasí vrtov in jezerca. Cez noč je izginila kapska goska, ki so jo imeli za izredno redkost. Tehtala je komaj 4 funte, zato upajo, da vsaj ni končala v ponvi kakšnega požeruha. Kapaska goska je namreč ocenjena na 20.000 frankov, kar je bila torej vsekakor predragocena pecenka. Zato pozivajo pariški listi moža, ki si je prilastil dragoceno gosko, naj se izkaže za »poštenega najdilejšega«, v kolikor seveda goski ni zavil vratu.

Kratki ali dolgi kodri? To je vprašanje, o katerem so nedavno razpravljali dunajski frizerji. Po njihovi solbi ni v skladu z dobo, da bi ženske glavice krasila pregrada griva in da bi zaradi samih frizerjev morale dame in dekleta presesti cele ure pred ogledalom. S tem seveda ni rečeno, da hocjejo frizerji kar naenkrat vsi ženske glavice ostriči, temveč so se odločili za srelnjo mero. Odločilna za bodoče ženske frizure utegne biti mera, ki so jo zavzeli frizerji v Wiesbadenu. Zedinili so se v tem, da morajo biti ženske frizure praktične, higienične in v skladu z gospodarstvom, da bodo skromnejše kakor doslej in da bodo klobuk temu krasile ženske glavice.

Nemška družba za vzgojo na prostem je nedavno razpisala natečaj za arhitekte, naj bi predložili načrt za osmrazedno ljudsko šolo, kjer naj bi se pouk vršil kolikor mogoče na prostem. Med poslanimi načrti so izredno zanimivi in bodo pomagali ustvariti povsem nove tipi modernih šol. Natačaj so se udeležili številni odlični nemški arhitekti.

Zanimiva grška najdba. V bližini Ravenne je neki ribič lovil ribe v morju. Ko je dvignil mreže, se je načeljal izrednega plena. Tega je bil tudi deležen, toda ne v tisti obliki, kakršnega je bil pričakovani. Dvignil je namreč starinski marmornati kip. Ko so ga pogledali strokovnjaki, so ugotovili, da je soša iz drugega stoletja pred Kristom. Upodobiljen je grški filozof Karneades, ki je bil grški poslanik v Rimu. Brzčas pripada soša tisti skupini starinskih umetnin, ki jo je dal karinal d'Este prepeljati v sedemnajstem stoletju iz Ravenne v Rim. Nesreča pa je hotela, da se je ladja na poti proti pristanišču Ostrij v viharju potopila.

Ljudske kuhinje v Solunu

Generalni guverner Soluna je izdal uredbo o ljudskih kuhinjah, v katerih bodo dobivali hrano siračnje sloji zlasti delavstvo. Agrarni banki je bilo naročeno, naj preskrbi za ljudske kuhinje vsa potrebná živila. V ta namen ustanovljene v raznih krajinah generalnega guvernmenta nakupovalnice Agrarna banka bo zamenjaval kmetom živila za industrijske proizvode po zmernih cenah. Oblasti so pa storile na drugi strani vse potreben, da bodo lahko kmetje obdelali čim več polja.

Uspeh protikomunistične razstave v Sofiji

Protikominternska razstava v Sofiji je bila za teden dni podprtana, te dni so jo pa zaključili, ker parabijo v začetku novembra prostore za razstavo vojnih slik. Protikominternska razstava je imela okrog 300.000 obiskovalcev, kar je za Bolgarijo izredno visoko število. Zasluža za prireditev razstave gre bolgarskemu protikomunističnemu odboru pod predsedstvom ing. Kresteva. Vse mesecje pred razstavo je pripravljen odbor predavanja po vsej Bolgariji, da je zainteresiral prebivalstvo za razstavo. Uspeh te razstave bo koristil tudi razstavi vojnih slik, ki bo nekakšno nadaljevanje prve. Na njej se bo videlo za kaj in kako se bore države Osi.

KDO TAM?

»Halo!«
»Halo! Ugani, kdo kdo?«
»Kdo?«
»Ugani!«
»Minka?«
»Ne! Kaj me ne počnaš po glasu?«
»O, seveda, Anica!«
»Ne! Ampak, veš, tega nisem vedela, da počnaš toliko drugih dekle!«
»Že vem! Stavim, da je to Ida! Ida!«
»Ne!!! Ves, Emil, res me preseneča...«
»Kaj si rekla?«
»Menda si slišal! Rekla sem: Veš, Emil...«
»Emil? Kaj bl!... Tukaj je Drago!«
»Drago? Ne poznam nobenega. To je Številk 6437, ne?«
»Ne, Številk 6374!«
»O!... Oprostite!«
* * *
»Ljub'm vas blažno!«
»Nu, tedaj pa govorite z mojim očetom!«
»Ali mislite, da bi vas oče res...«
»Da, moj oče je zdravnik za duševne bolezni!«
* * *
KAJ JE NERODNO?

Če založnik pisatelju, ki pride po svoj rokopis, pove, da ga je nekam založil.

Z občutki utrujenega romarja, ko vendar že dospe na konec svoje poti, se je Sam približal bezniki točilnici, ki se mu je zdela vse dotlej nekakšna obljubljena dežela.

Brezdelna gospodiča sta bila že izginila v temno noč, in ostal je bil samo še mož v uniformi, ki je z izrazom neustrašne kljubovalnost leno použival košček črnega kruha.

»Je ta gospod tvoj prijatelj, Sam?« je vprašal gospod Braddock, ko je bil naročil kavo in jajce.

»Rekel bi, da ne,« je Sam studljivo odvrnil. »Prej je trdil, da nosi vojvoda Yorški majhne, ščetkasto pristrižene brkce...«

»Ne!« je gospod Braddock ogorčeno zagrmel.

»On tako pravi.«

»To mora biti obut in oblečen osel.«

»S kurjimi možgani,« je pritegnil Sam.

»Bo že bolje, da nimava nič opravka z njim,« je Willoughby Braddock zakril.

Večerjica jima je minila v najstrožji intimnosti. Samu je bil njegov starji Bradder od nekdaj po duši, in gospodska darezljivost, s katero je zdaj naročil še en obrok kuhanj jajec, ga je še bolj prepričala, da se njegovega mladeničkega prijateljstva ni bilo padlo na kamenita tla. Dobrodejna topota ga je prevzemala. Kava je bila tiste vrste, ki je po prvem požirku nehoti srebrne še en goltljaj, ker se hočeš prepričati, ali je res tako slaba, kakor se ti zdi, a vroča je bila vendarle in ga poživila. Nič dolgo ni trajalo, da se je ta klavrn svet močno popravil v Samovih očeh. Jel se je kazati s kar najpričnejše strani. Z vladajo pozornostjo je poslušal prijatelja Braderra, ki mu je zmešano opisoval svoj

znameniti govor na pojedini bivših wrykynskih dajkov, in ko je prebil ta neužitni čmok, mu je iznenada prišlo na misel, da bi ponudil možu v uniformi, ki se še ni bil ganil s svojega mesta, oljkoval vejico.

»Kaže, da se pripravlja k dežju, ali ne?« ga je prijazno ogovoril.

»Kaj?« je začudeno vprašal gospod Braddock.

»Goveril sem z gospodom, ki nama sedi nasproti,« je z vabljenim smehljajem odvrnil Sam.

Gospod Braddock se je previdno ozrl čez ramo.

»Z onime tam?« je vprašal resnobno. »Jaz sem pa mislil...«

»Oh da,« je Sam prizanesljivo odvrnil. »A zdaj se mi bolj in bolj dozdeva, da je zelo dober dečko. Učiti se mora še, to je vse.«

»Pa zakaj meniš, da se pripravlja k dežju?« je vztrajal vrgli Bradder, ki se še ni bil do dobrega razgledal.

Mož v uniformi — bil je, kar mimogrede omenimo, taksijski šofer — se jima je rade volje pridružil. Rekel je, da ne ve, kakšne načrte ima gospod Braddock, a njegova osnova misel je, da bi kazalo iti spati. Gospod Braddock ga je s sijočim dobrodošnjem potrepjal po ramenu.

»Tale,« je rekel Samu, »je najljubjeznejši tovariš, ki sem ga kdaj našel v življenju. Škoda, da se ne spominjam njegovega imena.«

Šofer je povedal, da se piše Evans.

»Evans! I seveda! Kakopak!« je vzkliknil dobr Bradder. »Saj sem rekel, da je nekaj takega, kar se začenja z G. Sam, to je moj prijatelj Evans. Ne spominjam se, kje sem ga srečal, vem pa, da me bo

potegnil domov...«

»Kje pa stanujete, Bradder?«

»Kje stanujem, Evans?«

»Oh, res... Tam doli v Valley Fields, saj ste podvalali...« je šofer odvrnil.

»Kaj pa ti, Sam, kje si doma?...«

»Oh... povsod nekoli...« je odgovoril.

»Kaj hočeš reči s tem: »povsod nekoli?«

»Reči hočem, da nimam stanovanja,« je s tragičnim glasom rekel Sam.

»Najdem vam ga, če hočete,« se je mož v uniformi pripravljal ponudil.

»Stanovanja nimaš?« je Braddock ves razburjen zavpil. »Po tem takem ne veš, kam naj greš nočjo spati? Nu, sliši... Ce je tako, moraš na vsak način z menoj... Evans, stara sablja,« je nadaljeval, obračajo se k svojemu novemu »prijatelju«, »kaj menite, ali je v vašem vozu prostora še za enega? Strašno rad bi namež vzel s seboj tudi tega gospoda... Dragi Sam, nikar se ne upiraj...«

»Se tudi ne mislim,« je Sam odvrnil.

»Spal boš v sprejemnicu na zofi. Ste nared, Evans, stara sablja? Da? Izvrstno... Kar precej se vzdignimo, če je tako.«

Iz Lupus Street v Pimlicku na Burberry Road v Valley Fields je nekaj milj razdalje, toda Samu se je zdela vožnja dokaj kratka. Ta občutek ni bil samo posledica neskončnega razgovora, ki ga je oskrbel prijatelj Braddock, ampak tudi utrujenosti, ki je storila, da je, kakor hitro so se priprljali na ono stran reke, sladko zaspal. Ko se je prebudil, je videl, da stoji voz na posutem prostoru pred leseni vrtnimi vrati, ki vodijo k nekakšni vili.

Bombardiranje iz vsemirja

Nekaj o meteorjih ali zvezdnih utrinkih

ni zadovoljna. Vendar si ni še po vsem na jasnom o resničnem izvoru in nastanku kamena, padajočega iz vesoljstva. Domnevajo, da gre, kakor smo že v začetku omenili, za dele razpadajočih sovezdij ali ruševine kometov, ki druge brez smotra skozi vesoljstvo, dokler jih magnetična sila naše zemlje ne pritegne k sebi.

Na srečo pride le malo zvezdnih utrinkov ali meteorjev in nevarno bližino naše zemlje. 50 km visok zračni obod naše zemlje učinkuje namreč kakor zaščitna plasti. Drobi iz vsemirja, ki prodru v zračni obod, zaradi zračnega odpora in drgnjenja zažare kakor zvezdnih utrinkov radi kaj žele, združujejo ta pojedno vedno s kakšno ugodnostjo. Padec zvezdnega utrinka ali pravilne poveleno z nebesne padajoče meteorske kamene je lahko tudi neprijetno.

V neki jesenski noči leta 1924 so bili nevadni pogost občudujemo zvezdne utrinke iz vsemirja. V tem letnem času krijoča namreč različni razpadajoči kometi zemeljsko pot. Njihovi delci drve proti zemeljski poti. Domnevajo, da gre, kakor smo že v začetku omenili, za dele razpadajočih sovezdij ali ruševine kometov, ki druge brez smotra skozi vesoljstvo, dokler jih magnetična sila naše zemlje ne pritegne k sebi.

Nekaj let po vsemirja pa je bilo nevadno pogost občudujemo zvezdne utrinke